

The background is an abstract painting with a textured, impasto style. It features a horizontal horizon line that divides the composition into two main sections. The upper section is dominated by warm, earthy tones of ochre, terracotta, and light beige, with some cooler, muted blue and green accents. The lower section is darker, with deep browns, blacks, and some hints of orange and red, suggesting a sunset or a vast, dark landscape. The overall effect is one of atmospheric depth and emotional resonance.

Huub
Oosterhuis
Iemand meer

GEDICHTEN

Huub
Oosterhuis
Iemand meer
GEDICHTEN

Uitgeverij
Ten Have

Inhoud

Prachthuis	7
Zwaluwzang	8
School der poëzie	9
Open brieven	10
Zeven	11
Orpheus	12
Lucebert	14
Gisteren	16
In gedachte	17
Lied van Generaal Pardon	18
Moederlied	19
Bloemenvrouw	20
Na de zes miljoen	21
Lied van de grijze kinderen	22
Iemand meer	24
Afscheid van een Koningin	28
Huwelijkslied	30
Friso	32
Eigen leven	33
De wereld, deze	35
Wereld opnieuw	36
Kompasnaald	38
Satyarthi	39
Glazen huizen	40
Ooit	42
Daar	43
Nazomer 2014	44
Hoogste tijd	
Vijftig jaar	49
En dan	50
Oud oud	51

Vandaag nog	52
Zee bij Egmond	54
Schrijf me	56
Afscheid	57
Zien	58
Avond en morgen	59
Het is nu	60
Uit het licht	61
Zon sta stil	62
Nieuwe psalm	63
Verte landschap	64
Mijn dood, denk ik	65
Lichtrivier	66

Nacht en dag

106

1. Ik zag je	69
2. Toen werd het zomer	70
3. In spleten van rotsen	70
4. Kwam iemand je tegen	71
5. We waren jong	72
6. We huren een wagen	73
7. De dood in de verte	73

Aarde zonder lied

1. In het midden van mijn dagen	77
2. Gisteren, tegen zonsopgang	78
3. Wat gaan ze zingen	80
4. Ziggodome	82
5. Wie zijn wij	83
6. Veertig was ik	84
7. Gisteren tachtig jaar	85
8. Zij heeft de eerste	86
9. Maar ook	87

10. Hij is van twee Somalische mensen	88
11. Als jij niet	90
12. Zij heeft me laat in de morgen gewekt	92
13. Ooit gehoord	94
14. Mijn nachten hangen	96
15. Deze morgen	97
Aantekeningen	99

Prachthuis

Het zal. Het zal worden
van onder beneden
van boven hoog boven
uit water rotsen en honing.

Uit wouden gewaaid
op snaren gespeeld
op vingers gefloten.

Onder een lucht
die nog nooit
bewolkt gewassen geblauwd is,
aan een gracht
die nog moet gegraven,
in een tuin
die nog niet is gezaaid.

7

Wat nu nog zwerft zal er aarden
wat rondslingert zal op zijn plaats
en jij van de een naar de ander
op zoek
zal worden gevonden.

Daar zal in stilte van taal
daar zal het staan en ons wenken

een huis waar alles woont.

Zwaluwzang

Zwaluw, maak zomer.
Maak in je eentje zomer, zwaluw.
Maak mij, verwinterde, open
voor nog veertig zomers.

Zwaluw ter hoogte van mijn
dichtgekorste ogen, wiek ze open.
Dat ik voorlopig nog niet neerzit
in dovenetels, dat ik zien mag

lentebloesemaan, en eten van de rode
moerbezie-levensboom – jij gouwezwaluw
scheervlucht-oever-toren-zolderzwaluw

thorazwaluw die de morgenstilte wekt,
zing, septembervogel, in mijn oren
je troostende nazomerzang

je nieuwe psalm.

School der poëzie

Ik wou dat ik een beetje zwart was
dat ik in een ver groen licht land woonde
niet in een klas zat maar in een tuin –
dan komt de grote Ilonka
met tassen vol gedichten
en zegt dag donkere mooie jongen
en leert mij lezen

dan mocht ik van haar
ook zelf gedichten schrijven hele vele
dan zou ik schrijven

ik zie de zon
als watervallen stralen
ik hoor de vogels krenkelen
in de boomtoppen
van mijn geboortewoud.

9

Dan zou zij mooi mooi zeggen
en nog eens mooi –
dan zou ik zeggen dank u wel

maar wou liever
ik bemin u
zeggen

grote Ilonka lieve.

Open brieven

Inlevingen deemoedig –
vingertoppen die langs
welvingen van voeten gaan
bijna zonder aanraken

mochten zo mijn brieven zijn geweest
alle duizend handgeschreven
duur verzegeld
zacht op harten af

fluisteringen van begeerte
in sluiers ingeweven –

open brieven voortaan
mijn gedichten. God geve.

10

Ook schreef ik voor in kerken
gezangen volgestouwd
met mijn onberedeneerbaar
godsverlangen.

En pamfletten,
hoe de wereld moet:
geen mens meer een geknecht
vernederd wezen.

Zinderend van woede
weeën en geluk
kromp ineen of ontvouwde zich
mijn leven.

Moederlied

Mijn moeder had een minnaar.
Hij heette Klaas van God.
Wie durft zich zo te noemen?
Die naam werd hem gegeven –
wat kon hij daaraan doen?

Maar op een dag bedacht hij:
als ik dan Klaas van God heet,
dan moet ik het maar zijn ook.
En hij werd stil en stiller
en ging de afwas doen.

En kuste hij mijn moeder,
zij straalde zeven dagen,
die rechttop strenge dame –
en zoende hij haar zalig
zij bloosde als een kind.

Bloemenvrouw

Het was een dag in mei
ik was twintig,
ik liep van ergens in Polen
naar Venlo in Nederland
en van Venlo naar Zandvoort
de zee in
want niemand wou me.

Ik dacht dan verzuip ik maar.

Maar ik verzoop niet.
Hoog op een golf
hoorde ik een stem
wat doe je nou je leeft nog.

20

Ik wou een man, ik zocht en zocht
ik vond een man
die ook daar was geweest.
Ik kreeg een kind. De man ging heen.
Ik kocht een kar, ik werd
een bloemenvrouw.
Ik dacht
ik leef nog.

Maar mijn dochter
heeft een zwarte hoed op
en die zet ze nooit meer af.
Voor straf.

Na de zes miljoen

Alle woorden betekenden iets.
Wat zij spraken bestond.

Een roos was een roos was een roos.
Brood was brood en niet steen.

Wat betekent nog brood?
Wat betekent mens
nog meer dan een waaiend vod?

Onze vaders zeiden god,
bedoelden liefde
zeiden hemel en bedoelden
sterker dan de dood.

Waar je ooit uitkwam
waar je weer in mag
als het gedaan is

21

riepen zij, in hun groot verhaal.

Wij zwijgen, leeg, verbijsterd.
Schamen ons. Vrezen taal.

Iemand meer

1.

Wat zou je –
vouw je armen onder je hoofd
kijk de afgrond in die hemel heet
zie de gesternten
hun gigantische figuren

wou je beweren
dat onder het tijdloos bewind
van Maagden en Weegschalen
Schorpioenen en Dioskuren
hier op aarde ook maar
iets ertoe doet?
Wat is een mens, wat zou je?

24

‘Ik ben eens voorgoed
dit onverwisselbare mensenkind
dit enig leven’

hoor ik je denken
zie ik je geloven

of ben je om het even
zeven miljard anderen
die ook maar
als lichtstraaltjes
flitsen en uitdoven?

2.

Wat zou je –
wat zou je anders
dan een beetje klinken, drinken
lachen en omhelzen,
je zwarte uren
zo gauw mogelijk vergeten,
je zegeningen tellen

en zonder zelfbeklag
je realiseren
dat het voorbij zal zijn
voor je het weet

je schuimt langs boulevards
je schimt in winkelruiten,
ziet je staan in etalages,
naakte pop –
je haalt je schouders op
je vouwt je op
probeert te slapen

wat zou je anders
wat zou je.

3.

Je werd wakker
midden in de wereld, deze
iemand riep me, dacht je in je droom
en werd wakker

het is deze dag
die vandaag heet, die ook morgen
vandaag heet, en overmorgen.

Wie ga je zijn
wat ga je doen en laten
overmorgen, morgen
en vandaag?

26

De wereld, deze,
is een schreeuwend kraambed
een verwilderde tuin
waarin gedood wordt en gestorven.

Geen Schorpioenen verklaren
geen Maagden verzachten
geen Weegschalen wegen het leed
dat afgrond diep wordt geleden.

Maar jij hebt handen
die verzachten kunnen

opklarende ogen.

4.
Sterven zal je ooit.

Maar vandaag
en godweet morgen
kun je leven, doen, zien

iemand voor iemand zijn
misschien

en het verschil maken, toch,
tussen onverwisselbaar uniek
en om het even

tussen dood en leven.

Friso

De sneeuw was wit, het licht zo licht
en grenzeloos – hij moest daar zijn
in stiltevuur en vergezicht
zo vrij als hij een kind wou zijn.

Gegaan je eigen weg alleen
in diepe nacht verloren.
Wij weten niet waarom, waarheen.
God weet opnieuw geboren.

12 augustus 2013

Eigen leven

De woorden die wij spraken tot elkaar
haastige harde lieve onverstane
de nacht die wij verzwegen voor elkaar
de bange dromen de doorluchte wanen –
de dagen die wij gingen met elkaar
in donker woud door schaduwlichte lanen.

De mensen die wij werden een voor een
spelende handen helderziende ogen
lichamen stromend water steen en been
vurige zielen vonken mededogen –
die ene die wij zijn en anders geen
die anderen die wij nog worden mogen.

Dit niets dat overleeft ternauwernood
dit alles dat wij zijn in vrees en beven
dit enig hier-nu tegen doem en dood
dit korte lichte lange eigen leven –
dat wij ontvangen als genadebrood
dat ons gegeven is en blijft gegeven.

Hoogste tijd

*Het gestage kompas. De open zee.
De nagalm van de klok in het geheugen
...
al die dingen waren nodig
opdat onze handen elkaar zouden vinden.*

JORGE LUIS BORGES

Vijftig jaar

Ik hou verdomd al vijftig jaar van jou
van toen je nog die mooie jongen was.
'Toen' is een internaat, een klarinet,
ver weg een lieve zieke Franse moeder.

Een vader-god en zwarte meisjesogen.
Toen is een toekomst die er niet van kwam.
Nu is een toekomst die gekomen is
en morgen zal een engel ons verschijnen.

Wij gingen wegen die nog niet bestonden.
Ik hou al vijftig jaar van jou, gewoon.
Dat zeggen mannen niet tegen elkaar

maar oude mannen wel, met zoveel woorden.
Die hebben geen gezicht meer te verliezen.
Die zijn verbaasd dat het gebleven is.

En dan

Je dacht: wij zullen
oud en dezelfde anders

niemand en niets
dan deze twee, toevallig
als twijgen aan takken
bomen aan water –
het zal.

Genietend de eeuwige uren
jaren van dagen –
de koele extase van klarinet en discussie
en uitzicht op tuin

de vlam in je pan
je smidse van ogen

besef je in vonken seconden
een ooit nog misschien
een ogenblik nieuw
van stillere stilte

en dan –

Oud oud

Soms staan zij
uit hun hoogste raam te staren
hand in hand
en zien hun stapelwolken-jaren
voorbijvaren
vliegen op gedachtenvleugels
naar een overkant
van palmboomstranden
en jeneverstruiken
waar zij met blote buiken
liggen te lachen
in goud zand
en aan zoete seringens ruiken.

Dan komen hoge zachte zangen
uit hun monden
die zij nooit eerder konden.

Zee bij Egmond

Zee bij Egmond ik krimp
ineen voor uw harde schittering
ben bang van de woeste wolkenstapelingen
boven uw horizon
dat zij hun evenwicht verliezen
omvallen en mij bedelven, verslinden

en even later varen zij voorbij
goudgerande werelddelen
of staan plotseling hoog als blinde
muren doodshoofden
en is de zon verschrompeld tot een kier –
avondzon bij Egmond, zijt gij
mijn stervende vader?

54

Ik wil een moederliedje
strelingen ontvangen ik huiver.

Is hier de plaats waar zwarte en witte
schapen van kleur wisselen, zoals
de koppen, zee, van uw golven –
zwalkt in uw diepste diepten
een vis rond met een oerwoud op zijn rug?

Ik droomde klokgelui gehinnik
van paarden dansgedruis.
Ik moest in duisternis rondroeien
van eiland naar eiland,
reuzen waadden tot hun kuiten
door het water om mij te roven –
toen vloog mij te hulp

mijn thorazwaluw, zij daalde
op mijn kruin en met haar zangen
vulde zij de nacht en velde
Goliat en de anderen.

Toen ik ontwaakte, zee,
waart gij blak en onbeweeglijk.

Ooit, in mijn ure, zal ik
zee bij Egmond, u wederom bezoeken.

Ik zal liggen op uw strand
onder mijn boeken bedolven
wachtend op de vloed.

Schrijf me

Liefste, schrijf me het boek
dat mijn leven voltooit.

Dat ik mij nooit meer schaam
om het onvoltooide, het nooit
bekende: de ademnood
die mij greep en verslond

als ik zong – en als ik
zweeg mij besprong.

Hang me maar uit
in allemans wind –
zoals ik was
schrijf me maar neer.

56

Maar dat wij al jaren
geliefden waren
schrijf dat niet

want dan gelooft
niemand je meer.

Afscheid

Al zag je me nooit meer
je zou me van veraf herkennen.

Als ooit iemand staat aan een strand
op de klip van een rots, op een rif, in een kraal

zwaaiend iets als een naam in de lucht

dat ben ik.

